

GESTIONAREA MIGRAȚIEI ȘI A EFECTELOR SALE ÎN EUROPA DE SUD-EST

NEWSLETTER NR. 2

M A I 2 0 1 3

Cuvânt introductiv

După finalizarea studiilor teoretice, partenerii SEEMIG au început să descrie sistemele de colectare a datelor din țările lor. Institutul de cercetare din Slovenia IER și primăria municipiului Pécs ne împărtășesc un crâmpel din provocările cu care se confruntă în analiza proceselor de migrație și în gestionarea surselor de date despre migrație. În numărul de față, un rol important îi revine Institutului de Cercetări Demografice, fiind partenerul

care coordonează studiile-pilot din Ungaria și Serbia și rapoartele de țară despre sistemele de colectare a datelor. În sfârșit, într-un interviu realizat cu ocazia atribuirii JTS “premiului pentru bună practică” vom face cunoștință cu Compania de Management. Pentru mai multe informații despre activitățile curente, vă rugăm să vizitați pagina noastră de web www.seemig.eu. Așteptăm comentariile dvs. la adresa info@seemig.eu.

**Institutul de Cercetări Demografice,
Ungaria**

Revizitarea modelului atracție-respingere. Clarificări conceptuale

La cumpăna anilor 2012-2013, în cea de a șasea lună a implementării proiectului, SEEMIG a avut fericita ocazie de a prezenta primul rezultat de natură științifică. Elaborat de Elisabeth Musil și Heinz Fassman de la Universitatea din Viena, cu contribuții din partea partenerilor de proiect, studiul se concentrează asupra “conceptelor și teoriilor despre migrație.” Acest studiu teoretic, de clarificare conceptuală, reprezintă un punct de pornire, o bază pentru cercetările ulterioare dar și o referință permanentă care va orienta cercetarea în încercările ei de a defini și descrie un cadru conceptual și teoretic pentru înțelegerea migrației, a dinamicii pieței forței de muncă și a capitalului uman. Studiul oferă o amplă trecere în revistă a problemelor legate de conceptualizarea (Ce este migrația?) și clasificarea migrației (Ce tipuri de migrație există?). Astfel, studiul se constituie într-un veritabil instrument care stimulează elaborarea unei viziuni particulare despre migrație în cadrul SEEMIG. Studiul descrie conceptele tradiționale ale domeniului și le amendează, aducându-le îmbunătățiri pentru a explica migrația atât la scară microsocială cât și la nivel macrosocial. Scopul este fundamentarea argumentelor ce explică motivele și condițiile în care o țară sursă se transformă în țară de destinație sau invers, precum și descrierea modului în care migrația este ancorată într-un cadru politic, social și economic mai larg. Pornind de la această trecere în revistă a teoriilor existente, studiul formulează o serie de concluzii generale pentru SEEMIG și recomandă o versiune regândită a **modelului atracție-respingere** ca bază de pornire pentru proiect. În comparație cu o serie de alte concepte, acest model nu este foarte specific, pentru că combină nivelele micro și macro și se constituie într-o interfață pentru statisticile oficiale. Pentru analiza istori-

că, studiul propune Modelul de tranziție a migrației ca reper, dat fiind faptul că diferitele etape ale acestui model se regăsesc în regiunile cuprinse în proiect. Nu presupunem că fiecare țară trece prin același ciclu sau că etapele individuale ale ciclului prezintă caracteristici identice oriunde. Dimpotrivă, recunoaștem că țările urmează, sau pot urma tipare și traiectorii variate și diferite. Cu toate acestea, procesul de transformare din țară sursă în țară de destinație ca urmare a evoluției demografice și dezvoltării economice pare a fi numitorul comun relevant pentru toate regiunile SEEMIG. Regiunea Europei de Sud-est este caracterizată de particularități cum ar fi căderea socialismului, reconfigurarea granițelor internaționale în istoria recentă și forme specifice de migrație. Migrația forțată a fost un element important al migrației internaționale în deceniile trecute, iar migrația datorată reorganizării teritoriale a statelor nou apărute în regiune continuă să fie însemnată. Emigrația, în special cea a tinerilor, a populației calificate și a unor grupuri profesionale, este o altă formă importantă de migrație a anilor precedenți. Studiul atrage atenția în mod expres asupra necesității de a scoate în evidență aceste particularități regionale atunci când teoriile și conceptele sunt aplicate în contextul SEEMIG. Pornind de la acest studiu teoretic am identificat indicatori relevanți pentru măsurarea fenomenelor studiate (procesele demografice, dinamica forței de muncă, migrația) și le-am definit în studiul despre datele dezirabile. Studiul teoretic va fi publicat și în format convențional, tipărit. Ambele studii pot fi accesate pe pagina web a proiectului. <http://www.seemig.eu/index.php/project-outputs>

Echipa Universității din Viena

Conținut

Institutul de Cercetări Demografice din Ungaria	2
Studii pilot în Ungaria și Serbia	3
Sisteme de colectare a datelor în Slovenia	4
Administrația locală – Pécs	4
Conferința organizată împreună cu MMWD	5
Gestionarea migrației în România	6
Știrile autorităților locale din România	7
Premiu de bune practici	8

Studiu teoretic

Cadru teoretic și conceptual pentru analiza migrației, a capitalului uman și a dinamicii forței de muncă

Studiu despre datele dezirabile

Descrierea indicatorilor cu care măsurăm procesele demografice, migrația și dinamica forței de muncă.

Analiza istorică la nivel național

Opt rapoarte de țară despre aspectele istorice ale migrației.

Analiza istorică la nivelul Europei de Sud-est

Analiza istorică a migrației în Europa de Sud-est.

Institutul de Cercetări Demografice din Ungaria

(de la stânga la dreapta) Orsolya, Zsuzsa, Boróka, Irén

Institutul de Cercetări Demografice (ICD) din cadrul Institutului Central de Statistică (ICS) este coordonatorul tematic în două domenii de activitate principale din cadrul proiectului (Ameliorarea sistemelor de colectare a datelor și Comunicarea) și participă la o serie de alte activități. În domeniul cercetării denumit generic *Ameliorarea sistemelor de colectare a datelor*, expertul tematic Irén Gödri (ICD) este preocupată de analiza rapoartelor de țară despre culegerea de date și sistemele de colectare a datelor. Aceste rapoarte de țară au fost întocmite pentru fiecare țară participantă la proiect. Ele

explorează în detaliu sistemele de colectare a datelor în diferitele țări din Europa de Sud-est pentru ca mai apoi să le supună unei analize comparative. Raportul elaborat pentru Europa de Sud-est intenționează să privească cu ochi critici aceste sisteme și dorește să formuleze recomandări pentru perfecționarea lor. Scopul este formarea unei baze solide care să servească mai bine analiza migrației din regiune. Irén este secundată de Éva Gárdos, expert tematic al ICS pentru această activitate. Experții lucrează cu un tânăr cercetător, Zsuzsa Badacz-Nagy, și un expert extern, Ágnes Hárs. ICD și-a asumat și sarcina de a elabora metodologia studiului pilot prin care se urmărește culegerea de informații despre emigranții din Ungaria și Serbia. Studiul pilot este realizat în strânsă colaborare cu Institutul Central de Statistică din Ungaria. În planificarea și implementarea cercetării, directorul de cercetare, Zsuzsa Blaskó, este ajutat de Irén Gödri și cercetătorul Natalie Jamalia (ICS). Orsolya Sármasz coordonează activitățile de comunicare și diseminare și participă de asemenea la managementul proiectului.

Comunicarea este o altă activitate importantă a ICD pentru că institutul este responsabil pentru întreaga comunicare SEEMIG atât în cadrul parteneriatului cât și în exterior. Cercetarea și implementarea proiectului nu se poate lipsi de ajutorul substanțial al colegilor din departamentul financiar: János Felföldi și Zita Hudjik.

Înființată în 1967, **Institutul de Cercetări Demografice** este singurul institut de cercetare din Ungaria care desfășoară cercetare fundamentală în următoarele domenii: demografie (fertilitate, nupțialitate, mortalitate, migrație internă și internațională), caracteristicile structurale ale populației din Ungaria și rațiunile care ar putea explica evoluțiile recente (transformarea structurilor de familie și a gospodăriilor, îmbătrânirea populației, educația, activitățile economice, diferențele geografice, și grupuri de populație particulare). ICD are o lungă tradiție în cercetarea empirică bazată pe anchete sociologice. Pe lângă analiza contextului structural și economic al comportamentului individual, cercetătorii observă, înregistrează și interpretează și schimbările survenite în sistemul de valori și atitudini.

Colectarea datelor despre emigrare – Studii pilot în Ungaria și Serbia

	AFM în Ungaria	AFM în Serbia
Numărul de gospodării	35 900	10 309
Gospodării incluse în ancheta SEEMIG	Doar gospodării cu cel puțin un membru cu vârsta cuprinsă între 15-74 de ani.	Toate gospodăriile din AFM.
Numărul operatorilor de interviu	331	180
Tipul interviului: prin telefon sau față în față	Față în față	Prin telefon și față în față
Definirea migranților	“Persoane născute în Ungaria care în prezent trăiesc în străinătate și petrec majoritatea timpului în străinătate (inclusiv timpul de odihnă)”	“Persoane care s-au mutat în străinătate/persoane care s-au născut în străinătate și au trăit în Serbia cel puțin un an și au plecat din nou în străinătate”
Numărul preconizat de migranți identificați	~1500	~500
Numărul preconizat de migranți cu detalii de contact	~600	~200
Durata anchetei sociologice	3 luni	2 săptămâni
Perioada anchetei sociologice	7 ianuarie – 7 aprilie 2013	25 martie – 7 aprilie 2013

Una dintre prioritățile SEEMIG este aprofundarea cunoașterii fenomenului de emigrare. Partenerii din proiect elaborează metodologii noi și inovative pentru realizarea acestui obiectiv. Ideea de bază este să pornim de la un eșantion reprezentativ cuprinzător ca să găsim gospodării ai căror membri (sau rudele lor) s-au mutat în străinătate. În cea de a doua etapă a cercetării vom contacta aceste persoane într-o anchetă sociologică mai detaliată care va înregistra experiențele lor de (e)migrare. Una dintre aspectele cheie ale metodei constă în presupunerea că (în anumite condiții) aceste persoane reprezintă în mod adecvat toate persoanele care migrează din Ungaria, astfel încât caracteristicile lor reflectă caracteristicile întregii populații de emigranți. Studiul pilot care utilizează această metodologie inovatoare se desfășoară în Ungaria și Serbia. Cu învățămintele trase din acest studiu pilot, dorim să oferim un model de bună practică pentru implementarea lor în alte țări europene. Culegerea de date se bazează pe Ancheta asupra Forței de Muncă. Aceasta are avantajul de a fi utilizat în toate țările europene – ceea ce este de maximă importanță pentru metodele standardizate de culegere a datelor – și reprezintă un eșantion de mărime considerabilă pentru ancheta sociologică despre migrație.

Caracteristicile principale ale Anchetei asupra Forței de Muncă din Ungaria și Serbia

GESTIONAREA MIGRAȚIEI ȘI A EFECTELOR SALE ÎN EUROPA DE SUD-EST

Studiul pilot din Ungaria

Cercetarea de teren pentru ancheta sociologică SEEMIG-AFM a început la data de 7 ianuarie 2013 și a cuprins mai mult de 300 de interviuri. A fost o perioadă cu termene extrem de strânse, ceea ce a ocupat pe deplin timpul echipelor de la SEEMIG Ungaria și AFM de la ICS din octombrie până în ianuarie. În această perioadă am nuanțat din mai multe puncte de vedere metodologia pentru studiul pilot, am elaborat chestionarul și l-am adaptat pentru completarea electronică pe calculator, am abordat problemele de protecție a datelor, am stabilit cadrul cercetării de teren și am redactat materialele pentru instructajul operatorilor de interviu. Odată cu pregătirea spre publicare a acestui newsletter știm deja dacă munca noastră a avut succes și în ce măsură. Operatorii de interviu sunt în miezul celei de a doua luni de muncă de teren și se descurcă bine, furnizează multe date valoroase despre emigrația din Ungaria. Evident, au dificultăți cu aplicarea chestionarului neobișnuit de complex. Pentru identificarea unui număr suficient de mare de migranți (dar menținând în același timp reprezentativitatea eșantionului) chestionarul a fost alcătuit în așa fel,

încât să permită identificarea a trei grupuri separate (deși nu mutual exclusive) de migranți. Mai întâi sunt identificați membri actuali ai gospodăriei care trăiesc în străinătate în prezent. În a doua etapă, sunt identificate persoanele din gospodăriile AFM care au făcut parte din gospodărie dar s-au mutat în străinătate. În cea de a treia și ultima etapă este înregistrat fiecare frate sau soră a fiecărui membru de gospodărie. După identificarea acestor persoane și colectarea datelor despre țara în care au rezidența, scopul emigrării, respectiv durata șederii lor în străinătate, operatorii de interviu cer datele de contact ale emigranților. Datele de contact sunt cruciale pentru noi pentru că sunt exact detaliile care ne permit să organizăm ancheta sociologică cu migranții, pasul următor în cercetarea noastră. Evident, procurarea datelor personale reprezintă o provocare pentru operatorii de interviu. Totodată, în această etapă a cercetării apar și problemele de **confidențialitate**. Pentru gestionarea situației și urmând poziția autorităților naționale în această chestiune, ICD SEEMIG a elaborat un Protocol de Pro-

tecție a Datelor care cuprinde toate dimensiunile problematice, sensibile ale anchetei sociologice și ale prelucrării datelor. De exemplu, chiar înainte de aplicarea chestionarului cerem **consimțământul informat** al persoanei intervievate pentru a asigura încrederea maximă dintre respondenți și cercetători. Rezultatele preliminare ne arată că nivelul de cooperare al respondenților AFM este scăzut în cazul furnizării detaliilor de contact. De aceea, trebuie să luăm în considerare și situația în care etapa a doua a cercetării poate fi periclitată de **mărimea inadecvată a eșantionului**. Pentru contracararea acestei probleme, preconizăm aplicarea Eșantionării Ghidată de Respondent, dar datele necesită mai multe teste înainte de luarea unei decizii în acest sens. Primele rezultate ale acestei prime etape din ancheta de teren din Ungaria sunt așteptate în a doua jumătate a lunii august din anul curent.

Zsuzsa Blaskó

Director de cercetare

**Institutul de Cercetări Demografice,
Ungaria**

Studiul pilot din Serbia

Urmând metodologia stabilită în comun, studiul pilot va fi legat de AMF și în Serbia. Începând cu anul curent, AMF din Serbia se va desfășura de trei ori pe an pe un eșantion de 10,309 gospodării de fiecare dată, iar chestionarul SEEMIG va fi racordat la primul val din acest an. Ancheta durează 14 zile. Eșantionul, durata anchetei, numărul operatorilor de teren, metoda de control și maniera de implementare sunt similare cu cele utilizate în anchetele asupra forței de muncă. Adaptarea unei anchete elaborate pentru un context diferit reprezintă întotdeauna o provocare, iar această provocare a apărut și mai pregnant în cazul chestionarului SEEMIG. Ancheta sociologică este foarte complexă și pentru că aplicarea chestionarului a fost gândită inițial pentru Interviu Personal Asistat de Calculator (IPAC) ea nu a fost adaptată pentru completarea unei versiuni tipărite. De aceea prima provocare a fost să adaptăm chestionarul pentru completarea formatului pe hârtie menținând toate întrebările, salturile și respectând toate categoriile din chestionarul electronic. Sarcina cea mai dificilă s-a dovedit a fi

stabilirea legăturilor dintre membri gospodăriilor și migranți menținând în același timp și numărul ordinal unic al fiecărei persoane pe tot parcursul interviului. O altă diferență semnificativă dintre ancheta din Ungaria și Serbia este dată de faptul că o parte din interviurile din Serbia vor fi efectuate la telefon și nu față în față. Din această cauză, lungimea chestionarului original devine problematică. Pentru a rezolva această problemă am decis ca operatorii de interviu de la centrul de telefoane să completeze chestionarul pe hârtie și doar după aceea să introducă răspunsurile în calculator. Operațiunea durează mult și ne așteptăm să fim nevoiți să angajăm evaluatori în acest proces ca să mărim resursele echipei. Ne așteptăm ca obținerea contactelor să fie provocarea majoră a anchetei sociologice, la fel ca în Ungaria. Frica de a furniza date despre persoanele aflate în străinătate poate fi una din motivele reticenței. Un alt motiv este lipsa încrederii, faptul că respondenții nu doresc ca rudele lor din străinătate să fie deranjate. Credem totuși că lipsa informațiilor poate fi rațiunea cheie

a refuzului cooperării. Pentru ameliorarea situației, vom organiza o **campanie media** în Serbia. Prin aceasta sperăm să obținem o acoperire mai bună a migranților și obținerea contactelor necesare. Totodată vom organiza o serie de **sesiuni de instructaj** pentru obținerea unor date cât mai valide și pentru a ajuta operatorii de interviu în gestionarea eventualelor situații dificile în contextul interviului. Prima din cele trei zile de sesiune va fi dedicată directorilor Birourilor Regionale, iar operatorii și evaluatorii vor participa la instructaj în celelalte două zile. Vom prezenta obiectivele și semnificația cercetării SEEMIG, legătura dintre chestionarul AMF și cel despre migrație, și principalele definiții utilizate în anchetă. Mai departe vom ilustra practic modul în care se aplică chestionarul în cazul unei gospodării imaginare care are legături cu mai multe categorii de migranți despre care dorim să ne furnizeze datele necesare.

**Institutul de Statistică al
Republicii Serbia**

GESTIONAREA MIGRAȚIEI ȘI A EFECTELOR SALE ÎN EUROPA DE SUD-EST

Sisteme de colectare a datelor despre migrație în Slovenia

Avem date despre următoarele grupuri și evenimente legate de migrație: fluxul de imigrare/emigrare, acordarea cetățeniei, migrația de întoarcere, stocul de imigranți/emigranți, fluxul potențial de imigrare/emigrare și potențialul de migrație de întoarcere al străinilor, muncitori sezonieri, refugiați și azilanți, migrație iregulară și remiteri. Institutul de Statistică din Slovenia gestionează cea mai importantă și mai cuprinzătoare sursă de date pentru statistica migrației. Colectează date din mai multe registre, cel mai important dintre acestea fiind Registrul Populației din Ministerul de Interne și combină date din zece registre. Agenția de Ocupare din Slovenia reprezintă sursa de date despre muncitorii sezonieri. Totuși, începând din aprilie 2011 anumite categorii de străini nu au nevoie de permis de muncă pentru a se angaja în Slovenia, de aceea nu sunt incluși în acest registru. Datele furnizate de Ancheta despre Forța de Muncă nu sunt de încredere din pricina mărimii eșantionului și a subreprezentării străinilor (majoritatea lor deține permis de ședere temporară și locuiește în gospodării colective, gospodării care nu sunt înregistrate în AFM). Banca Slovenă a colectat date despre remiteri până în 2007. Pragul fixat de UE pentru mărirea plăților pentru care există posibilitatea să se înregistreze scopul transferului, prag implementat în 2008, nu

mai permite identificarea fluxului de remiteri trimise în țară. Datele despre remiteri ce ies din țară și intră în țările fostei Iugoslavii pot fi obținute prin schimburi bilaterale de date. Schimbarea reglementărilor (legislație, definiții, clasificări și metodologii) și transformarea administrațiilor locale (aparitiția noilor municipii sau reorganizarea lor teritorială) au produs rupturi în seriile de timp. În perioada cuprinsă între integrarea Sloveniei în UE din mai 2004 și implementarea Actului pentru Ocuparea și Munca Străinilor în aprilie 2011 următoarele grupuri au obținut acces liber la piața muncii din Slovenia: cetățeni ai statelor membre UE, ai Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene, membrii de familie ai acestora, membrii de familie ai cetățenilor sloveni, străinii cu permis de ședere permanentă în Slovenia, refugiații, străini ai altor state membre UE unde au statut de rezident pe termen lung și au locuit mai multe de un an în Slovenia, precum și alte grupuri de străini.

Nada Stropnik
**Institutul de Cercetări Economice,
Slovenia**

Institutul de cercetări Economice are o lungă tradiție în domeniul analizei macroeconomice și microeconomice. Principalele domenii de cercetare includ și demografia, economia bunăstării și resursele umane. Trei persoane din Institutul de Cercetări Economice lucrează în proiectul SEEMIG: Nada Stropnik (coordonator de proiect), Natasa Kump (expert tematic) și Klemen Koman (manager financiar). Janja Povhe de la Institutul de Statistică din Republica Slovenia este expertul extern al institutului. Alți parteneri de proiect din Slovenia sunt: Centrul de cercetări științifice al Academiei Slovene (CCŞAS) și Agenția de Dezvoltare Maribor (ADM), iar partenerul strategic asociat este Ministerul Muncii, Familiei și Problemelor Sociale din Republica Slovenă.

Perfecționarea datelor SEEMIG

Descrierea critică a sistemelor de colectare de date

Opt rapoarte de țară despre modul în care se colectează și se generează datele referitoare la migrație la nivel național.

Analiza la nivelul Europei de Sud-est a sistemelor de colectare de date

Analiza comparativă și recomandări strategice pentru perfecționarea sistemelor de colectare de date în Europa de Sud-est.

Baza de date la nivel ESE

Bază de date virtuală despre migrație, capital uman și dinamica forței de muncă în această regiune.

Ce doresc administrațiile locale?

Municipalitatea Pécs, autoritatea locală a orașului clasat pe locul cinci ca mărime în Ungaria cu o populație de circa 150.000 de locuitori, a exprimat o nevoie

stringentă pentru date referitoare la procese demografice, migrație, capital uman și forță de muncă de îndată ce s-a impus un nou standard pentru autoritățile locale și anume elaborarea strategiilor urbane

integrate și fundamentate empiric. Societatea urbană locală a suferit transformări similare cu tendințele observate în celelalte mari orașe situate în sudul și estul Ungariei. Aici creșterea economică a rămas mult în urma rezultatelor obținute în coridorul de creștere economică din centru și nord-vestul Ungariei. Migrația "materiei cenușii" a fost caracteristică localităților aflate în partea inferioară în ierarhia localităților din Ungaria. Acestea au trimis gospodăriile cu status superior în localități mai mari și regiuni mai bine poziționate din Ungaria

sau străinătate. În cazul particular al orașului Pécs, exodul familiilor bine educate, cu statut superior a fost agravat și de suburbanizare, proces care, exceptând zona metropolitană a capitalei, este cel mai intens în zona de aglomerare Pécs. Reacționând la aceste tendințe de emigrare, Zorán Patartics a conceput un proiect intitulat 'El/Away' (www.elprojekt.hu). Proiectul, care se desfășoară pe suprafața unei pagini web și-a propus să exploreze motivele care îi îndeamnă pe tinerii talentați să emigreze. Procesul simetric

GESTIONAREA MIGRAȚIEI ȘI A EFECTELOR SALE ÎN EUROPA DE SUD-EST

opus ar putea fi bazat pe migrația pentru studii, la nivel național și internațional. Pécs este, istoric vorbind, un centru important al învățământului universitar. Aici s-a înființat prima universitate din Ungaria în 1367. În prezent, Universitatea din Pécs atrage circa 30,000 de studenți. Având una dintre cele mai mari comunități de studenți, Pécs este și cea mai mare angajatoare din întreaga regiune. Mobilitatea studenților străini este destul de intensă: aproximativ 1500 de studenți studiază pentru obținerea diplomei doar în programele de limba engleză și germană ale Facultății de Medicină. Acest câștig de "materie cenușie" este din păcate temporar pentru că economia locală nu poate oferi locuri de muncă licențiatilor, mai ales studenților străini. În timp ce municipalitatea încearcă să țină frâiele acestor procese, elaborarea strategiilor urbane a luat o turnură participativă în această regiune, după o perioadă marcată de proiecte de investiție în infrastructură culturală la scară largă în cadrul programului Capitala Culturală a Europei. Orașul a obținut acest titlu în 2010, însă idealurile programului Pécs2010, ale unei cotituri culturale în dezvoltarea urbană și în noua economie urbană învigorată cultural, nu s-a materia-

lizat încă. Planificarea strategică Pécs2030 este în curs, de aceea SEEMIG aduce un serviciu imens atât strategiei fundamentate empiric cât și diferitelor aspecte ale participării. Bazele de date și analiza istorică SEEMIG pe de o parte și scenariile prognozate, instructajele și mesele rotunde pe de altă parte, vor consolida un "regim de dezvoltare urbană" participativ deja existent, va întări participarea diferiților parteneri în elaborarea strategiei urbane.

Katalin Füzér
Expert tematic
Municipalitatea Pécs

Katalin Füzér

este expert tematic în proiectul SEEMIG la Primăria din Pécs. Este asistent la Departamentul de sociologie al Universității din Pécs. A lucrat în mai multe proiecte europene de cercetare sau de politici publice, cum ar fi "Orașele împotriva excluziunii sociale," proiect finanțat de Interreg IIC.

Judit Pongrácz este managerul de proiect din partea SEEMIG Pécs și este funcționar pe probleme sociale la Primăria din Pécs. Dispune de o vastă experiență în managementul proiectelor UE (Europa Centrală – Orașe creative, Urbact II – UNIC, Europa pentru cetățeni).

Alți membri ai echipei din Pécs

Ágnes Tiszai este funcționar pe probleme de relații externe la Primăria din Pécs, manager de comunicare și locțiitor al managerului de proiect în SEEMIG. Melinda Marton este expert tematic în proiectul SEEMIG la Primăria din Pécs și asistent de cercetare la Universitatea din Pécs.

dr. Péter Rózsás este consilier juridic la Primăria din Pécs și manager financiar și juridic în cadrul proiectului SEEMIG.

www.ph.pecs.hu

MMWD – un alt proiect SEE: conferință organizată împreună cu SEEMIG

În data de 12 și 13 februarie 2013, Universitatea din Viena, partener SEEMIG a organizat o conferință Inter-proiect. În afară de experții din proiectul SEEMIG, la aceste dezbateri despre migrațiune și evoluții demografice în Regiunea Dunării au participat reprezentanți ai proiectelor Re-Turn, CE Aging Platform, IOM Vienna, Priority Area 9 'People and Skills'. SEEMIG a fost etichetat ca Proiect Dunărean la sfârșitul lui 2012, iar această întâlnire a fost prima dintr-o serie de evenimente în care partenerii implicați încep să exploreze conexiuni și sinergii posibile cu alte inițiative similare din regiune. O secțiune separată a fost dedicată discuțiilor cu MMWD, un proiect care este deseori perceput ca 'sora' proiectului SEEMIG. Ambele acceptate în cadrul

celeia de a treia lansare de proiecte a Programului Europa de Sud-est, SEEMIG și MMWD sunt proiectate în așa fel încât să se completeze reciproc. Scopul strategic al ambelor proiecte este să dezvolte sinergii transnaționale pentru creșterea regională durabilă pornind de la dimensiunile migrației, capitalului uman și ale schimbărilor demografice. MMWD se concentrează asupra procesului de elaborare a politicilor publice și consolidarea capacității administrației publice în gestionarea strategică a consecințelor ce decurg din schimbările demografice. MMWD și SEEMIG acoperă tot spațiul SEE și asigură complementaritatea în regiune. Coordonat de Guvernul Regional Emilia-Romagna din Italia, proiectul MMWD include 21 de administrații publice și centre de cercetare din Italia, Austria, Slovenia, Montenegro, Serbia, Bulgaria, România și Moldova. Organizația Internațională pentru Migrație are calitatea de observator în acest proiect. Cele două proiecte caută în permanență sinergii și suprafețe de colaborare. Rezultatele acestor preocupări vor apărea în următorul newsletter.

Rezultatele preconizate ale MMWD

- ◆ Elaborarea unor scenarii de impact pentru anticiparea efectelor locale ale tendințelor demografice curente pentru 2020 și identificarea nevoilor cruciale pentru politicile publice.
- ◆ Întărirea capacității administrațiilor locale pentru executarea planurilor strategice fundamentate empiric.
- ◆ Îmbunătățirea metodelor de guvernare: trei procese instituționale de tip pilot pentru elaborarea strategiilor pentru mai multe sectoare pe baza scenariilor de impact.
- ◆ Stimularea dialogului și cooperării transnaționale prin identificarea regiunilor pentru cooperare transnațională între state ESE și înființarea unei Platforme pentru Dialog și Cooperare în domeniul Politicilor în ESE pentru promovarea unui pachet de reglementări mai eficiente în problema fluxului migrator în regiunea ESE.

www.migration4growth.eu

GESTIONAREA MIGRAȚIEI ȘI A EFECTELOR SALE ÎN EUROPA DE SUD-EST

Surse de date administrative și statistice din România

După schimbarea regimului politic în 1989, rata migrației internaționale care a afectat România, în special emigrarea din țară, a cunoscut o explozie fără precedent. Principalele surse de date administrative și statistice din România care conțin informații în legătură cu migrația sunt deținute de organele de specialitate ale administrației publice care funcționează în cadrul Ministerului Administrației și Internelor (evidența persoanelor, trei diferite registre ale cetățenilor străini, ancheta bianuală asupra fluxului de imigrare și emigrare), Ministerul Justiției (înregistrarea cererilor de redobândire a cetățeniei române) și Institutul Național de Statistică (date referitoare la populația stabilă pe baza recensămintelor, respectiv date provenite din Ancheta Forței de Muncă în Gospodărie).

Deși evoluția legislației naționale oglindește măsuri luate cu scopul armonizării cadrului instituțional românesc cu normele internaționale, precum și o constantă preocupare cu organizarea și reorganizarea internă a instituțiilor implicate, pe baza cercetărilor conduse în cadrul proiectului SEEMIG putem afirma că sistemul de gestionare a migrației din România este plin de neconcordanțe și lipsuri care la rândul lor duc la date discrepante sau chiar eronate. Grăitoare este în această privință situația din timpul alegerilor parlamentare din 2012, când registrele electorale bazate pe datele din evidența persoanelor au conținut 18,4 milioane de persoane cu drept de vot, iar datele oficiale oferite de către INS au indicat numărul de 17,4 milioane de rezidenți adulți.

Problemele actuale sunt legate atât de abordări inconsistente din punct de vedere metodologic cât și de mecanisme instituționale necorespunzătoare. Una dintre sursele problemelor este reprezentată de faptul că instituțiile menționate mai sus folosesc varii definiții pentru grupul țintă, mai

exact pentru termenul *populație*. De exemplu, evidența persoanelor (precum majoritatea organelor din subordinea MAI) conține date referitoare la *populația legală* care cuprinde totalitatea cetățenilor români indiferent dacă domiciliază în țară sau străinătate. *Populația stabilă* însă, conceptul folosit de către INS din anul 2002, se referă la totalitatea persoanelor care locuiesc pe teritoriul țării, adică la cetățenii români, străini și cei fără cetățenie laolaltă, cetățenii români care trăiesc în străinătate de mai mult de un an fiind excluși din această categorie.

Deși evidența persoanelor ar putea indica stocul de emigranți, problema este complicată de faptul că persoanele care părăsesc țara nu se înregistrează ca atare. Această incapacitate de a înregistra fluxul de emigrări este o caracteristică a tuturor țărilor postsocialiste. Situația se agravează însă având în vedere că subestimarea emigrării este de asemenea o caracteristică a statisticilor INS. De fapt, comparând datele țărilor de destinație și datele românești referitoare la emigranți reiese că statisticile INS surprind acest fenomen într-o proporție foarte mică (2001–2009): 0,3% a emigranților în Spania, 1,9% în Italia, 6,9% în Germania, respectiv 8,4% în Ungaria. Tot în această ordine de idei, în timp ce datele Băncii Mondiale arată că în această perioadă cca. 2,8 milioane de cetățeni români au trăit în afara țării, INS estimează numărul emigranților la 121 de mii de persoane.

În privința imigrării, o problemă specifică a apărut în urma legislației referitoare la redobândirea cetățeniei române într-un regim care nu necesită domiciliu permanent în România. Deși o multitudine de persoane din țările vecine (în special din Moldova și Ucraina) au beneficiat de acest drept, nu există date administrative transparente și accesibile despre acestea. Totodată, imigranții sunt definiți de către

Tamás Kiss

este demograf, expert tematic în proiectul SEEMIG din partea Institutului pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale din România (Cluj-Napoca). În cadrul ISPMN se ocupă de cercetările incluse în programul de analiză demografică a minorităților, tematică ce acoperă și studiul proceselor migratoare. Pe lângă valorificarea critică a datelor oficiale disponibile, proiectează și derulează anchete sociologice în domeniul proceselor demografice, migrație, identitate etnică și comportament electoral.

INS ca cetățeni străini care și-au stabilit domiciliul în România, astfel majoritatea acestora lipsește din statistici.

Pe lângă evidența lipsă a unui sistem integrat de înregistrare în care atât cetățenii români cât și cei străini sunt incluși, se poate observa că instituțiile implicate în gestionarea migrației nu comunică între ele în sensul de a schimba datele colectate.

Pe baza celor descrise aici putem concluziona că după schimbarea regimului de migrație în 1989 de la unul excesiv de restrictiv la unul în care libera circulație a cetățenilor este garantată, autoritățile românești nu au reușit nici să administreze, nici chiar să înregistreze în mod corespunzător procesele migrației internaționale.

Tamás Kiss
Cercetător ISPMN,
România

Partenerii proiectului SEEMIG din România

Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN)

adresa: 400697 Cluj-Napoca,
Str. Gavril Muzicescu nr. 5.
coordonator: István Horváth
web: www.ispmn.gov.ro
contact: seemig@ispmn.gov.ro

Consiliul Județean Harghita

adresa: 530140 Miercurea Ciuc,
P-ța Szabadság nr. 5
coordonator: Erika Dobos
web: www.judetulharghita.ro
contact: doboserika@hargitamegye.ro

Municipiul Sfântu Gheorghe

adresa: 520008 Sfântu Gheorghe,
Str. 1 Decembrie 1918 nr. 2.
coordonator: Gergely Buja
web: www.sepsi.ro
contact: gergely.buja@sepsi.ro

GESTIONAREA MIGRAȚIEI ȘI A EFECTELOR SALE ÎN EUROPA DE SUD-EST

Inputuri științifice pentru strategii fundamentate în județul Harghita

Consiliul Județean Harghita face parte din grupul autorităților locale partenere în proiectul SEEMIG. Printre altele, experții reprezentând județul Harghita și-au dat aportul la lucrările derulate în cadrul proiectului prin trecerea în revistă a cercetărilor care abordează direct sau tangențial migrația în județul Harghita urmând ca rezultatele analizei secundare să fie fructificate atât în raportul de țară, cât și direct, sub forma unor strategii în privința dezvoltării politicilor publice afectate de migrație.

În domeniul cercetărilor centrate pe Ținutul Secuiesc în general, respectiv județul Harghita se remarcă activitatea Centrului de Cercetări Regionale și Antropologice – GAC (KAM-Regionális és Antropológiai Kutatószok Központja) cu sediul în Miercurea Ciuc. Folosind metodele antropologiei culturale organizația derulează cercetări calitative pe tematica migrației încă din 1990, iar din anul 2000 conduce regulat și anchete socio-logice complexe. Cercetările relevă că regiunea studiată reprezintă de foarte mult timp

un focar de emigrație ce se explică prin faptul că zona a fost și este caracterizată ca preponderent rurală cu trai problematic. După 1990 s-a declanșat și un val de migrație internațională, ajungând ca migrația temporară și cea definitivă să afecteze circa o treime dintre familiile județului Harghita. Cercetările arată că nu numai scara migrației este remarcabilă dar și impactul acestui fenomen asupra societății locale. Migrația a afectat procesele de modernizare, modul de viață, identitatea, sistemul de valori, structura familiilor, socializarea copiilor și alte aspecte ale vieții sociale, dar nu toate în sens pozitiv.

Pe lângă cercetările GAC, Consiliul Județean Harghita momentan dispune de informații furnizate de anchete derulate la nivel național sau în Transilvania, unele date oferite de către Institutul Național de Statistică, respectiv de o proiecție demografică specială pe județul Harghita, efectuată în 2010, care conține componente referitoare și la migrație.

Din păcate, toate acestea informații se completează reciproc numai parțial. Prin urmare, o diagnoză completă a migrației și implicat elaborarea politicilor publice necesită colectarea mai multor informații, respectiv rectificări la nivelul administrării datelor referitoare la acest fenomen. Pentru politica de dezvoltare integrată și politica de dezvoltare sectorială ar fi foarte util de exemplu orice informație referitoare la migrația forței de muncă, respectiv urmărirea impactului acesteia asupra divizionii muncii între membrii familiei, situația financiară a familiei, precum și socializarea copiilor rămași acasă. Un prim pas în acest sens reprezintă lucrările în cadrul proiectului SEEMIG care relevă lipsurile sistemului de gestionare a datelor referitoare la migrație.

Erika Dobos

Consilier Consiliul Județean Harghita

Strategii și proiecte locale - Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe

În primul deceniu după schimbarea regimului politic din 1989 rata migrației din Secuime a fost cea mai mare din România. Fenomenul este puternic prezent și în zilele noastre, deși rata migrației rămâne în urmă față de celelalte regiuni ale țării.

Chiar dacă există numeroase cercetări și studii care au ca subiect cauzele și efectele migrației din România, pe plan administrativ național și local încă nu s-au elaborat strategii coerente de termen mediu sau lung privind gestionarea acestui fenomen și a problemelor sociale ivite în urma migrației materiei cenusii, migrația unor grupuri profesionale, îmbătrânirea populației, declinul fertilității și altele. Din perspectiva Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe, una dintre cele mai importante obiective ale participării în proiectul SEEMIG este elaborarea de politici publice bazate pe cunoștințe empirice solide prin care tinerii pot fi motivați să nu-și părăsească orașul natal și să-și fructifice cunoștințele și experiențele acumulate în beneficiul urbei.

Trecând în revistă componentele necesare pentru atingerea acestui scop se observă că, pe de o parte, sursele de date cantitative și calitative privind migrația în microregiune sunt insuficiente sau pot fi utilizate numai cu anumite reșineri. Tot în această ordine de idei, în fișa postului angajaților din administrația locală nu figurează nicio sarcină de serviciu privitoare la migrație. Pe de altă parte, sesizând provocările acestui fenomen Municipiul a inițiat deja unele măsuri pentru încurajarea tinerilor de a nu-și părăsi definitiv orașul natal. Printre aceste măsuri se numără programul *Vino acasă!*, proiectul *SepsiNet* și unele tentative care au drept scop crearea locurilor de muncă pentru grupul țintă.

Programul *Vino acasă! (Gyere hazra!)* a fost lansat deja în anul 2009 și vizează încurajarea tinerilor plecați din Sfântu Gheorghe la studii să se întoarcă în oraș. În cadrul acestui program un teren de 3600 mp și cele două clădiri aflate aici au fost renovate utilizând fonduri guvernamentale. În urma lucrărilor au fost amenajate 24 de garsoniere și 4 apartamente mai spațioase pentru familii care au fost oferite tinerilor intelectuali care lucrează în domeniul învățământului și în instituții culturale locale. Contractele sunt încheiate între Municipiu și instituțiile vizate, iar aceste instituții decid cine pot beneficia de posibilitatea oferită de program. În contract este specificat suma maximă care poate fi solicitată de către instituții pentru chirie, dar locuințele pot fi date în folosință și cu titlu gratuit.

Lansat recent de către Primăria Municipiului

Sfântu Gheorghe, proiectul *SepsiNet* (<http://sepsinet.ro>) constă într-un forum electronic dedicat comunității de câteva mii de emigranți originari din Sfântu Gheorghe. Pagina de internet are ca scop informarea persoanelor despre oportunitățile și noutățile din oraș și oferă posibilitatea de a contacta alți foști concetadini aflați în străinătate. Este important de menționat că acest forum poate constitui un instrument valoros în contactarea emigranților cu scopul de a colecta date referitoare la experiențele lor legate de migrație, informații care sunt necesare atât din punct de vedere științific cât și din perspectiva dezvoltării strategiilor locale. Cum au menționat partenerii din Ungaria și Serbia în descrierea studiilor pilot, obținerea contactelor reprezintă una dintre provocările majore în derularea anchetelor sociologice. Pe lângă aceste proiecte, Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe împreună cu Consiliul Județean Covasna are printre obiectivele sale crearea locurilor de muncă pentru tineri absolvenți, întărind sentimentul de apartenență și purtând un mesaj care îndeamnă tinerii să rămână acasă sau să revină în orașul lor de baștină. Ca urmare a recesiunii economice posturile din administrația publică au fost blocate, astfel, în prezent, posibilitățile sunt reduse considerabil în acest sector. Totuși, se conturează o strategie a autorității locale de a sprijini dezvoltarea industriei ușoare din zonă cu scopul de a mări capacitatea de absorbție a forței de muncă tinere.

Echipa Municipiului
Sfântu Gheorghe

Bune practici în management – Compania de management HBH Euroconsulting

(de la stânga la dreapta) Borbála, Gábor și Emöke

De ce a primit Managementul SEEMIG “Premiul pentru bună practică”

Deși ne-ar fi făcut plăcere să primim un premiu pentru bună practică pentru JTS, nu este cazul. Totuși suntem mândri pentru că Ghidul de Management elaborat pentru SEEMIG a fost recunoscut și adoptat ca bună practică (cu aprobarea coordonatorului principal ICS) de Programul Europa de Sud-est pentru finanțarea unui alt proiect. De mai bine de 20 de ani, compania noastră furnizează servicii în elaborarea și implementarea programelor și proiectelor de dezvoltare finanțate din fonduri europene. Așadar, avem experiență și cunoștințe practice în acest domeniu care oferă ajutor proiectelor cu experiență mai redusă.

Care este rolul Companiei de Management în proiectul SEEMIG?

HitesyBartuczHollai Euroconsulting asistă coordonatorul principal al SEEMIG în toate detaliile proiectului și în managementul financiar pe termen lung, până la terminarea proiectului în 2014.

Cine sunt membri echipei?

Emöke Zács, Gábor Tóth și Borbála Bodzsár sunt membri echipei noastre. Emöke lucrează mai degrabă în fundal în timp ce Gábor și Borbála se află în prima linie. În timp ce Borbála asistă SEEMIG cu consiliere strategică și practică în coordonarea pe termen lung, Gábor este persoana cea mai importantă în managementul financiar.

Borbála lucrează în calitate de manager de proiect și de coordonator al grupului din unitatea de management al departamentului internațional al HBH Euroconsulting. Înainte să se alature echipei HBHE, a lucrat ca funcționar public și în această calitate a avut experiență cu dezvoltarea și managementul proiectelor NHDP. În afară de licența în Economie, a obținut de la Universitatea Corvinus o diplomă de studii aprofundate de Expert European.

Gábor a absolvit Facultatea de Sociologie de la Universitatea Corvinus și este specializat în analiza antreprenoriatului și în Studii Europene. Inițial, a participat la proiectele de dezvoltare urbană. Din 2010, în cadrul companiei noastre, furnizează servicii financiare și de management în proiecte de colaborare națională și internațională.

Emöke lucrează la compania noastră din 2009. A absolvit Colegiul de Finanțe și Contabilitate și are experiență în elaborarea bugetelor, planificare și analiză financiară.

Conferință internațională

22 Mai 2013
Budapesta

Institutul Central de
Statistică din Ungaria

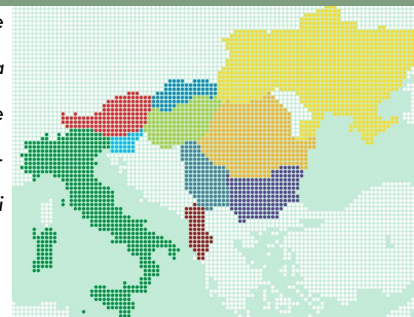
O inițiativă de cooperare
despre provocările
produse de schimbări
demografice, migrație și
dinamica forței de muncă
în Europa de Sud-est.

Pentru informații suplimentare
urmăriți pagina noastră web
www.seemig.eu

SEEMIG este un proiect strategic care are ca scop o mai bună înțelegere și gestionare a proceselor de migrație, de capital uman și demografice pe termen lung din Sud-estul Europei, cât și efectele acestora reflectate pe piața muncii și în economiile naționale și regionale. SEEMIG se bazează pe o rețea largă de parteneri. În proiect sunt implicate institute de cercetare, universități, oficii statistice și organe ale guvernării locale din opt țări (Austria, Bulgaria, Italia, România, Serbia, Slovacia, Slovenia și Ungaria) și observatori din alte trei țări (Albania, Georgia și Ucraina).

Proiectul este finanțat prin a treia etapă a Programului pentru Europa de Sud-est.

IMPRESSUM

Institutul Central de Statistică din Ungaria - Institutul de
Cercetări Demografice
H-1024 Budapest, Buday László utca 1-3.
Tel.: +36 1 345 6593
Email: info@seemig.eu

Pentru informații suplimentare vă rugăm vizitați
pagina noastră la adresa
www.seemig.eu

Această publicație reflectă punctul de vedere al autorului și Autoritatea de Management nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.